

O., Batko B.: Dwa przypadki ciężkiego zatrucia talem wyleczone tioacetamidem. P.T.L., 5, 1957, 179. 7) Lewi Z.: Przypadek zatrucia talem leczony antyłuizytem. P.T.L., 7, 1950, 263 i P.T.L., 8, 1950, 298. 8) Lienert E., Sebesta E.: Die BAL-Therapie bei der Thalliumvergiftung der Fleischfresser. Wiener Tierärztliche Monatsschrift 6, 1953, 275. 9) Miklaszewska J.: Przypadek zatrucia talem leczony BAL-em i przetaczaniem krwi. Przegląd Lekarski 11, 1953, 275. 10) Moeschlin S., Demiral B.: Therapie der experimentellen Thalliumvergiftung mit stabilisierten Schwefelwasserstoff oder BAL. Schweiz. Med. Wochenschrift 3, 1952, 57. 11) Nowacki J., Sikorski M.: Leczenie chelatonem ostrego zatrucia talem. P.T.L., 48, 1958, 1931. 12) Pastinszky S., Simon N., Andrassy K.: Die Wirkung von Dimercaptopropanol (Bal) auf die experimentelle Thalliumvergiftung. Acta Dermato-venereologica 3, 1951, 331. 13) Seifried O.: Vitamine und Vitaminmangelkrankheiten Stuttgart 1943, 78. 14) Szklarska-Bratkowska Z.: Zatrucie talem z omówieniem 5 spostrzeczanych przypadków. P.T.L., 27, 1955, 899. 15) Thyresson N.: Experimental investigation on Thallium poisoning in the rat. Acta Dermato-venereologica 1, 1951, 3.

ЯНЯК Т.

ДЕЙСТВИЕ ТИОАЦЕТАМИДА У СОБАК ОТРАВЛЕННЫХ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНО ТАЛОМ

Содержание

Автор определил токсическую дозу тиаоцетамида для собаки, а также проверил эффективность этого средства при лечении собак отравленных талом. Проведенная работа позволяет сделать следующие выводы;

1 — Токсическая доза тиаоцетамида при однократном введении для собаки равняется 50-60 мг/кг ж.в.; допустимая доза - 30 мг/кг ж.в.

2 — Тиаоцетамид подаваемый в фракционированных дозах в общем количестве 50-60 мг/кг ж.в. оказывается токсическим так же само как при однократном введении.

3 — Смертельный исход после подачи тиаоцетамида является результатом тяжелой паренхиматозной и вакуольной дегенерации печени, проходящей в некроз.

4 — Оральное введение тиаоцетамида вместе с сульфатом тала не препятствует отравлению и смерти собаки.

5 — Картина крови в последствии отравления тиаоцетамидом оказывает лейкоцитоз, эозинопению и нейтрофилию.

6 — Отравление тиаоцетамидом по всей вероятности вызвано освобождаемым при гидролизе препарата сероводородом.

7 — Пероральное введение водной эмульсии сульфата таллия (P_2S) токсично.

JANIÁK T.

ACTION OF THIOACETAMIDE IN EXPERIMENTAL THALLIUM POISONING OF DOGS

Summary

Studies were conducted by the author to determine the toxic dose of thioacetamide to dogs and on the efficiency of the agent for the treatment of dogs poisoned with thallium. Conclusions based on the results of the studies are as follows:

1. The single toxic dose of thioacetamide to dogs is 50—60 mg per 1 kg/body weight. The admissible dose for use of thioacetamide for dogs is 30 mg/1 kg/body weight.

2. Thioacetamide administered in fractionated doses in the total amount of 50—60 mg/1 kg/body weight is similarly toxic as a single dose.

3. Exitus mortalis following thioacetamide poisoning is caused by grave parenchymatous and hydropic degeneration of the liver and successive necrosis of the organ.

4. Oral administration of the mixture composed of thallosulfate and thioacetamide does not prevent poisoning and death of the dog.

5. Following intoxication with thioacetamide there is in the blood picture leucocytosis, eosinopenia and neutrophilia.

6. Poisoning with thioacetamide is caused most likely by the hydrosulfuric acid liberated in the course of hydrolysis.

7. Oral administration of thallosulfate in an aqueous suspension is poisonous.

DR STEFAN JAKUBOWSKI MGR JAN LANDOWSKI

Opole

Warszawa

Próby określenia maksymalnej granicy wieku u zwierząt w ZOO

Wiek zwierząt budzi zawsze duże zainteresowanie. Oznaczenie wieku zwierząt domowych nie nastręcza poważniejszych trudności. Natomiast gorzej przedstawia się sprawa ze zwierzętami egzotycznymi i dziko żyjącymi. Ich wiek określany jest przeważnie na podstawie obserwacji i zapisków z życia zwierząt dzikich w warunkach ogrodów zoologicznych. W ten sposób można określić wiek zwierzęcia szczególnie jeśli urodziły się one w ZOO.

Poniżej podane czasokresy dają nie zawsze dokładną maksymalną granicę wieku zwierzęcia, są jednak próbą określenia wieku dla orientacji hodowców i lekarzy wet. Znaczne nieraz różnice pochodzą stąd, że maksymalny wiek zwierząt dziko żyjących podany na przykład według Brehma oparty przeważnie na podaniach, jest na ogół dłuższy aniżeli notowany w ogrodach zoologicznych. Zwłaszcza wiek ptaków stanowi dotąd dużą niewiadomą, lecz coraz lepiej rozwijająca się akcja obrączkowania ptaków pozwoli w przyszłości na zebranie ściślejszych danych.

Pobył zwierzęcia w ZOO może być czasem bardzo skrócony. Ze względu na sztuczne, a w każdym razie zmienione warunki bytowe (zmiana środowiska) żyją zwierzęta w ZOO niekiedy krócej aniżeli dziko, choć i pod tym względem są liczne wyjątki.

Załączone zestawienie podaje orientacyjny wiek zwierząt dzikich wg. obserwacji, długości życia w różnych ZOO, oraz wiek zwierząt według niektórych autorów.

Antylopa eland (*Taurotragus oryx*) — Kopenhaga, 14 lat

Antylopa gnu (*Connochaetes gnu*) — różni autorzy 18 lat

Antylopa nyala (*Tragelaphus buxtoni*) — Kopenhaga, 24 lata

Bawół afrykański (*Bubulus caffer*) — Kopenhaga, 14 lat

Bawół azjatycki (*Bos bubalis*) — Kopenhaga, 19 lat

Borsuk (*Meles meles L.*) — Warszawa, 15 lat

Bóbr (*Castor fiber*) — Brehm, 20—25 lat

Burunduk (*Eutamias asiaticus*) — różni autorzy 7 lat

Bydło domowe — różni autorzy 20—25 lat

- Chomik (*Cricetus cricetus*) — różni autorzy 30 mies.
 Daniel (*Dama dama*) — Brehm, 20 lat
 Dromadar (*Camelus dromedarius*) — Brehm 40—50 lat różni autorzy 311 mies.
 Dzik (*Sus scrofa*) — Brehm, 20—30 lat
 Lew morski (*Eumetopios jubata*) — różni autorzy 40 lat
 Foka szara (*Halichoerus grypus*) — Stokholm, 36 lat
 Fretka (*Mustela putorius furo*) — Brehm, 6—8 lat
 Gazela oryx (*Oryx algazel*) — Kopenhaga, 17 lat
 Genetta (*Genetta genetta*) — Kopenhaga, 15 lat
 Goryl (*Gorilla gorilla*) — Berlin, 10 lat, Brehm 60—70 lat
 Guanako (*Lama glama huanacus*) — Kopenhaga, 18 lat
 Gibbon (*Hylobates lar*) — London, 4 lat
 Hiena centkowna (*Crocota crocuta*) — różni autorzy 23 lata
 Hipopotam karłowaty (*Choeropsis liberiensis*) — Berlin, 25 lat
 Hipopotam nilowy (*Hipopotamus amphibius*) — Bucapeszt 25 lat, Brehm 40 lat
 Ichneumon lub szczur Faraona (*Mungos mungo*) — Kopenhaga — 13 lat
 Irbis lub śnieżna pantera (*Felis uncia*) — Warszawa, 6 lat, różni autorzy 12 lat
 Jelen europejski (*Cervus elaphus*) — Brehm 30 lat
 Jelen Sika (*Cervus sika*) — Kopenhaga, 13 lat
 Jelen Wapiti (*Cervus canadensis*) — Kopenhaga, 22 lata
 Jenot (*Nyctereutes procyonoides*) — różni autorzy 10 lat
 Jeżowierz europejski (*Hystrix cristata*), Brehm 15—20, różni autorzy 20 lat
 Kameleon (*Chameleo pardalis*) — Warszawa, 13 mies.
 Kangur olbrzymi (*Macropus giganteus*) — różni autorzy 14 lat
 Kangur czerwony (*Macropus rufus*) — Kopenhaga, 9 lat
 Koczkodan zielony (*Cercopithecus aethiops*) — Warszawa, 10 lat
 Kolczatka (*Proechidna bruijini* lub *Echidna aculata*) — Berlin 30 lat, różni autorzy 437 mies.
 Koń (*Equus caballus*) — Brehm 40—50 lat
 Koń dziki (*Equus caballus przewalskii*) — różni autorzy 208 mies.
 Kot domowy (*Felis maculata domestica*) — Brehm 9—10 lat
 Koza domowa (*Capra hircus*), różni autorzy 10—15 lat
 Koza dzika — Berlin, 30 lat
 Kozica (*Rupicapra rupicapra*) — Brehm, 20—25 lat
 Koziorożec alpejski (*Capra ibex*) — Brehm, 30 lat
 Królik (*Lepus cuniculus*) — Brehm 5—7 lat
 Kułan (*Equus hemionus*) — różni autorzy 30 lat
 Kuna leśna-tumak (*Martes martes*) — Kopenhaga, 13 lat
 Lama (*Lama glama*) — różni autorzy, 15 lat
 Lampart (*Felis pardus*) — Londyn, 8 lat, różni autorzy, 15 lat
 Lemur (*Lemur varius*) — Paryż, 19 lat
 Lew (*Panthera leo*) — Lipsk, 22 lata, Brehm, 20—25 lat
 Lis (*Canis vulpes*) — Brehm, 10 lat
 Łasica (*Mustela nivalis*) — Brehm, w niewoli 4—6 lat na woln. 8—10 lat
 Łaskun palmowy (*Paradoxurus hermaphroditus*) — Kopenhaga, 12 lat
 Łoś (*Alce alces* lub *Alces palmatus*) — Brehm, 20 lat
 Łoś amerykański (*Alces americanus*) — Boston, 4 lata 2 mies., 2 dni
 Mara (*Dolichotis patagonica*) — różni autorzy, 8 lat
 Mrówkojad (*Myrmecophaga tridactyla* L.) — Berlin, 5 lat
 Muflon (*Ovis ammon musimon*) — różni autorzy 30 lat.
 Myszoryjka (*Solenodon paradoxus*) — New York, 4 lata 2 dni
 Myszoryjka kubańska (*Solenodon cubanus*) — New York, 5 lat 7 dni, Wrocław 7 lat
 Niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*) — Warszawa, 40 lat
 Niedźwiedź grizli (*Ursus horribilis*) — Kopenhaga, 30 lat, Milwaukee 7 lat
 Niedźwiedź himalajski (*Selenarctos tibetanus*) — Kopenhaga 30 lat
 Niedźwiedź polarny (*Ursus maritimus*) — Kopenhaga 31 lat
 Nietoperz (*Chiroptera*) — różni autorzy, 4 lata
 Nosorożec afrykański (*Diceros bicornis*) — Wrocław 30 lat, ZOO Indie 45 lat, Wiedeń 17 lat
 Opos amerykański (*Didelphys paraguayensis* Oken) — Bazylea, 2 lata
 Opos długoogoniasty (*Trichiosucus vulpecula*) — London, 12 lat
 Orangutan (*Pongo pygmaeus*) — Brehm, 50—60 lat
 Osioł (*Equus asinus*) — Brehm, 40—50 lat
 Osioł karłowaty — Kopenhaga, 28 lat
 Owca (*Ovis*) — różni autorzy, 10—15 lat
 Owelet (*Felis paraalis*) — Kopenhaga, 8 lat
 Pawian płaszczowy (*Papio hamadryas*) — Warszawa, 14 lat
 Pekari białobroźne (*Dicotyles torquatus*) — różni autorzy, 203 mies.
 Pies domowy (*Canis familiaris*) — Brehm, do 30 lat
 Lis niebieski (*Alopec lagopus*) — Kopenhaga, 14 lat
 Puma (*Felis concolor*) — Lipsk, 13 lat
 Renifer (*Rangifer tarandus*) — Warszawa 18 mies., Boston 6 lat, 5 mies., 6 dni
 Rosomak (*Gulo gulo*) — Warszawa, 10 lat
 Krys (*Lynx lynx*) — Warszawa 12 lat
 Sarna (*Cervus capreolus*) — Brehm, 15—20 lat
 Serwal (*Leptailurus serval*) — Kopenhaga, 14 lat
 Słoń indyjski (*Elephas maximus*) — Lipsk 42 lata, Mosman (Australia 77 lat, Warszawa 50 lat różni autorzy, Nusszag 80—100 lat
 Susęć (*Cuellus suslica*) — różni autorzy, 10 lat
 Szakal (*Canis aureus*) — Kopenhaga, 10 lat, różni autorzy, 10 lat
 Szakal afgierski (*Thos aureus*) — Lipsk, 10 lat
 Szczur (*Mus rattus*) — czasokres pobytu 3 lata, różni autorzy 42 mies.
 Szop prac (*Procyon lotor*), różni autorzy, 10 lat
 Szympan (*Pan troglodytes*) — Berlin 25 lat, Pretoria 30 lat, Bazylea 13 lat, Budapeszt 9 lat
 Świnka morska (*Cavia cobiata*) — Brehm, 8 lat
 Świstak (*Arctomys marmota*) — Brehm, 14 lat
 Tapir indyjski (*Caninochoerus indicus* lub *Tapirus taiticus*) Cuv. — czasokres pobytu 6 lat
 Tygrys bengalski (*Panthera tigris* L.) — Praga Czeska, 9 lat, Brehm 20 lat
 Wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) — Brehm, 10—20 lat
 Wilk (*Canis lupus*) — Brehm, 12—15 lat
 Wół pizmowy (*Ovibos moschatus*) — Boston, 11 lat, 6 mies., 12 dni
 Wydra (*Lutra lutra*) — Warszawa, 6 lat
 Jak (*Poephagus grunniens*) — różni autorzy, 40 lat
 Zając (*Lepus vulgaris*) Brehm, 7—8 lat
 Zebra (*Hippotigris guagga chapmoni*) — Lipsk, 19 lat, Brehm 22 lata
 Żbik (*Felis silvestris*) — Budapeszt, 2 lata
 Żubr (*Bison bonasus*) — Kopenhaga, 17 lat, Brehm 50 lat
 Żyrafa (*Giraffa camelopardalis*) — Wiedeń, 24 lata
 Ara niebieska (*Ararauna*) — Kopenhaga, 43 lata
 Bocian biały (*Ciconia ciconia*) — Kopenhaga, 14 lat
 Bażant diamentowy (*Chrysolophus amherstiae*), różni autorzy, 16 lat
 Bażant obrożny (*Phasianus torquatus*) — London, 4 lata
 Czubatka (*Penelope superciliaris*) — Kopenhaga, 10 lat

- Czapla siwa (*Ardea cinerea*) — różni autorzy, 50 lat
 Drozd wędrowny (*Turdus migratorius*) — Berlin, 12 lat
 Emu (*Dromaeus novae hollandiae*) — różni autorzy 25 lat
 Gottwaldowo (Czechosłowacja) 80 lat
 Flaming (*Phoenicopterus roseus*) — Kopenhaga, Gęś biała (*Anser anser*) — Kopenhaga, 16 lat
 Gołąb (*Columba sp.*) — różni autorzy, 30 lat
 Ibis czczony (*Ibis aethiopica*) — różni autorzy 18 lat
 Ibis czerwony (*Ibis ruber*) — różni autorzy 14 lat
 Jaskółka dymówka (*Hirundo rustica*) — Praga 9 lat 6 mies.
 Kakadu czubiasta (*Cacatua galerita*) — Brehm, 12—18 lat różni autorzy 50 lat
 Kazuar hełmiasty (*Casuarus galeatus*) — różni autorzy, 372 mies.
 Kolibri (*Trochilus colubris*) — Berlin, 2 lata 6 mies.
 Kondor (*Sacrorhamphus gryphus*) — Halle a. S., 35 lat
 Kormoran czarny (*Phalacrocorax carbo*) — Warszawa, 4 lata
 Kruk (*Corvus corax*) — Kopenhaga, 21 lat
 Łabędź czarny (*Chenopsis atrata*) — Budapeszt, 7 lat
 Łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*) — Kopenhaga, 29 lat
 Łabędź niemy (*Cygnus olor*) — różni autorzy 7 lat
 Mewa (*Larus*) — różni autorzy, 20 lat
 Myszołów zwyczajny (*Buteo buteo*) — różni autorzy, 15 lat
 Orzeł (*Aquila*) — Wiedeń, 20 lat
 Orzeł koroniasty (*Spizaetes-Stephanosetes coronatus L.*) — Wiedeń, 4 lata
 Orzeł przedni (*Aquila chrysaetos*) — Brehm, 100 lat
 Paw (*Pavo cristatus*) — różni autorzy, 20 lat
 Pelikan brunatny (*Pelecanus fuscus*) — różni autorzy, 13 lat
 Pelikan kędzierzawy (*Pelecanus onocrotalis*) różni autorzy, 40 lat
 Pióropusznik uwieńczony (*Goura coronata*) — różni autorzy, 18 lat
 Puchacz (*Bubo bubo*), różni autorzy, 80 lat
 Pustułka (*Falco tinnunculus*) — różni autorzy, 10 lat
 Puszczyk (*Strix aluco*) — różni autorzy, 65 lat
 Rajski ptak (*Parasidea apoda*) — różni autorzy, 154 mies.
 Rybołów (*Pandion haliaetus*) — Stokholm 36 lat, Pretoria 27 lat
 Sęp królewski (*Neophron pileatus*) — Kopenhaga, 16 lat
 Sęp mnich (*Aegyptius monachus L.*) — Wiedeń, 18 lat
 Sęp płowy (*Gyps fulvus*) — London, 32 lata
 Sowa polarna (*Nyctaea nyctaea*) — Kopenhaga, 14 lat
 Struś afrykański (*Struthio camelus*) — różni autorzy, 40 lat
 Szpak (*Sturnus vulgaris*) — różni autorzy, 40 lat
 Turako (*Turacus Frischeri* lub *chelmiak zielony*) — Kopenhaga 9 lat
 Wilga (*Oriolus oriolus*) różni autorzy 143 mies.
 Zięba (*Fringilla coelebes*) — różni autorzy, 8 lat
 Żuraw zwyczajny (*Grus grus*) — różni autorzy, 50 lat
 Żuraw koroniasty (*Balearica pavonina*) — Kopenhaga, 16 lat
 Aligator chiński (*Alligator sinensis Fauv.*) — Frankfurt n.M., 48 lat
 Aligator amerykański (*Alligator mississippiensis*) — Londyn, 41 lat
 Boa dusiciel (*Boa constrictor*) — Wiedeń, 5 lat 2 mies.
 Boa madagaskarski (*Boa madagascariensis*) — Wiedeń 5 lat 2 mies.
 Boa wschodni (*Boa occidentalis*) — Wiedeń, 3 lata
 Grzecholnik (*Grotalus atrox* lub *Grotalus terrifiens*) — Frankfurt n.M. 6 lat
 Kajman (*Caiman crocodilus*) — London, 18 mies.
 Pyton skalny (*Python sebae*) — Wiedeń 3 lata 3 mies.
 Pyton siatkowy (*Python reticulatus*) — Wiedeń, 2 lata
 Rekin — Budapeszt, 2 lata
 Salamandra olbrzymia (*Megalobatrachus maximus*) — Hamburg, 24 lata
 Waran złoty (*Varanus gouldii*) — London, 10 mies.
 Waran komodo (*Varanus Komodoensis*) — różni autorzy, 24 mies.
 Waran pręgowany (*Varanus varius*) — Kopenhaga, 7 lat
 Wąż wodny (*Homalopsis buccata*) — Kopenhaga, 14 lat
 Żaba amerykańska (*Rana pipiens*) — London, 4 lata
 Żółw lądowy (*Kinixys erosa*) — Brehm, 100 lat różni autorzy 35 lat
 Żółw morski (*Caretta caretta*) — Budapeszt, 6 lat
 Żółw promienisty (*Testudo elegans*) — różni autorzy, 12 lat
 Żółw olbrzymi (*Testudo elephantopus*) — Lipsk, 18 lat

Piśmiennictwo

1) Brehms Tierleben, Leipzig 1924. 2) Der zoologische Garten. Dresden. Roczniki 1932—1952.

MIKOŁAJ TYMNIAK

Wieliczka

Leczenie schorzeń strzyków u krów

Wymię u zwierząt ulega często licznym obrażeniom oraz zakażeniom z powodu swojego położenia anatomicznego. Dotyczy to częściej strzyków niż gruczołowej części wymienia. Poza tym, oprócz różnych obrażeń zewnętrznych, przeważnie mechanicznych, również wewnątrz kanału strzykowego powstają zmiany wymagające dokonywania małych operacji.

U krów zapuszczonych leczenie strzyków nie następuje dużych trudności, natomiast u krów w okresie pełnej laktacji wynik leczenia będzie zależał od tego, jak dalece da się ochronić chory strzyk przed podrażnieniem mechanicznym, za-

nim się skałeczenie wygci, zwłaszcza, że doje nie należy również do czynników silnie drażniących skałeczony strzyk. Do dzisiaj używane są przy leczeniu chorych strzyków metalowe zgłębniki strzykowe, sztyfty strzykowe, względnie przyklepne opatrunki strzykowe. Ostatnio jednak dzięki szybkiemu rozwojowi produkcji tworzyw sztucznych — skonstruowane zostały też kaniule ze sztucznego tworzywa, wypełnione antybiotykiem i przeznaczone do leczenia schorzeń strzyków, zwłaszcza przy zabiegach operacyjnych. Okazały się one nie zastępcze przy rozdarciach i przetokach strzykowych, ponieważ